

Урок №8.

Тема. Художній простір. Гамлет-вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів.

Мета — формувати компетентності: *предметні* (знання фінальних подій трагедії В. Шекспіра «Гамлет» і їх значення; розуміння образу Гамлета як вічного образу світової літератури та філософських проблем, порушених у п'єсі; уміння встановлювати міжлітературні зв'язки; уміння висловлювати свою точку зору; творчі здібності, логічне мислення; уміння співпереживати, співчувати; повагу до мислячої людини; естетичний смак); *ключові* (уміння вчитися: навички оцінювання культурно-мистецьких явищ; комунікативну: навички роботи в групі; інформаційну: навички роботи із джерелами інформації; загальнокультурну: прагнення літературної освіченості; світогляд).

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Обладнання: портрети В. Шекспіра, видання його творів, ілюстрації до них; роздавальний матеріал; тексти поезій В. С. Висоцького, Дж. Донна.

Перебіг уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Інтерактивна вправа «Так — ні» (робота в парах)

- ◆ Клавдій відправляє Гамлета до Норвегії із листом .
- ◆ Розенкранца й Гільденстерна визволили пірати .
- ◆ Офелія втратила розум через смерть батька та брата .

- ◆ Лаерт повернувся із Франції, щоб помститися за смерть сестри .
- ◆ Король підмовляє Лаерта змастити клинок отрутою .
- ◆ Клавдій тричі організує вбивство Гамлета .
- ◆ Королева наливає отруту в кубок із вином .
- ◆ Гамлет загинув від руки Клавдія .

Ads by optAd360

III. ОГОЛОШЕННЯ ТЕМИ Й МЕТИ УРОКУ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

IV. РОБОТА НАД ТЕМОЮ УРОКУ

1. Слово вчителя

— Трагедія «Гамлет, принц данський» відзначається винятковою глибиною і складністю. Не випадково їй присвячено тисячі наукових досліджень. Поглиблений соціально-психологічний і художній сенс трагедії проявляється в утвердженні необхідності боротьби проти зла, у граничному обуренні проти всього, що спотворює природу людини, позбавляючи її істинної людяності. Але трагедія також проникнута роздумами про причини зародження зла в людях.

2. Евристична бесіда

- *Яка справжня причина заслання принца Гамлета до Англії? (Король боїться Гамлета, розуміє, що Гамлетові відомо про його злочин і пасинок здатний на помсту або розголошення правди про смерть свого батька. Смерть Полонія — лише привід для заслання, що свідчить про небезпечність «божевільного» Гамлета.)*
- *Як король вирішив убезпечити себе від племінника? (Клавдій написав листа, через який Гамлета в Англії мали вбити.)*

Ads by optAd360

- Що врятувало Гамлета? (*Його розум і випадок.*)

3. Практична робота

- Запишіть імена героїв трагедії, які загинули. (*Гамлет, королева, король, Полоній, Офелія, Лаерт, Розенкранц, Гільденстерн.*)
- Створіть ланцюжок імен героїв у хронологічній послідовності їхньої загибелі.
- Чи мав рацію Гамлет, коли довго розмірковував, перш ніж зважитися на вбивство? (*Так, адже один злочин обов'язково потягне за собою інші. Смерть батька Гамлета стала початком ланцюга з дев'яти смертей.*)

4. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Якби ви мали змогу врятувати від смерті будь-кого з цих героїв, кого б ви урятували й чому?
- Які пороки втілюють герої трагедії? (*Полоній — підлабузництво, лицемірство; Офелія — інфантильність, неспроможність боротися за своє кохання, слабкість; розенкранц і Гільденстерн — підлабузництво, зрадництво; королева — слабкість, легковажність, зрадництво; король — підступність, зрадництво, здатність на вбивство; Лаерт — підступність, запальність.*)

Ads by optAd360

5. Аналіз образу героя літературного твору

1) Усне словесне малювання

- Опишіть, яким ви уявляєте принца Гамлета.

2) Творче завдання (робота в групах)

- Якби вам довелося створювати скульптуру Гамлета, якою б вона була? Опишіть позу, погляд, одяг, решту деталей.

3) Аналізування поетичних творів

Учитель. Загадку трагедії «Гамлет» намагались розгадати не лише літературознавці чотирьох століть. Поети й письменники також не залишалися байдужими, намагаючись інтерпретувати образи й події шекспірівської трагедії сьогодні саме їхні твори допоможуть нам поміркувати над неоднозначним образом Гамлета.

(Учитель декламує поезію В. С. Висоцького «мой Гамлет» мовою оригіналу.)

· Знайдіть у поезії «Мой Гамлет» рядки, що розповідають про життя героя до смерті батька.

· Як змінюються погляди на життя Гамлета після смерті короля? *(Гамлет переживає розчарування в людях, у навколишньому світі. Переживши зраду близьких людей, смерть батька, Гамлет не відчуває бажання жити. Більше ніщо його не тримає у цьому світі. тільки почуття обов'язку змушує героя думати не лише про особисту помсту, а й про відновлення справедливості, морального очищення суспільства.)* Зачитайте рядки з твору Висоцького, що коментують цей стан героя.

· Послухайте фрагмент вірша. Визначте, про який час пише поет.

И в философии царит сомненье,

Погас огонь, осталось только тленье,

Пропали солнце и земля, и где

Тот ум, что нам помочь бы мог в беде;

Распалось всё, ни в чём порядка нет.

· Це вірші сучасника Шекспіра — Джона Донна, написані 1611 року. У яких словах Гамлета втілено таку саму думку? («Звихнувся час... О доле зла моя! / Чому його направить мушу я?»; «Данія — тюрма... І прекрасна»; «Прогнило щось у данськiм королівстві».)

· Порівняйте монологи Клавдія (після вистави) та Гамлета «Чи бути, чи не бути?». Про що розмірковують герої? (*Клавдій стривожений через скоєне ним убивство, але не може розкаятися і не хоче втратити владу, здобуту страшною ціною. Це — думки правителя цілої держави, який повинен бути зразком для своїх підданих. А принц розмірковує про недоліки суспільного життя, аморальність людей та думає про те, як це можна змінити.*)

Висновок. Гамлет відчуває відповідальність не лише за свою родину, а й за долю данського королівства. Однак, щоб «діяти», йому потрібно скоїти вбивство, покарати злочинця. Гамлет, який навчався у Віттенберзькому університеті, що був осередком прогресивних поглядів, є гуманістом, людиною доби Відродження. Для нього скоїти убивство означає самому стати убивцею, злочинцем.

Тож його вимога до Гораціо розповісти історію Гамлета людям не випадкова. Він прагне, щоб не йшли його шляхом — шляхом помсти.

Гамлетові важливо, щоб нащадки знали: він боровся не за владу, а за справедливість у цьому світі.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗДОБУТИХ ЗНАНЬ

Інтерактивна вправа «займи позицію» (робота в групах)

· Образ Гамлета дістав різні оцінки, іноді полярні. Наприклад, І. С. Тургенєв вважав, що Гамлет «*весь живе для самого себе, він егоїст, він скептик, і постійно вовтузиться й носить із самим собою*». Й. В. Гете, навпаки, переконаний, що Гамлет — «*прекрасна, чиста, благородна, високоморальна людина*». Пристаньте до однієї з трьох груп: 1-ша група — правильна думка Тургенєва, 2-га — правильна думка Гете, 3-тя — не визначився. Аргументуйте свою позицію. Якщо під час дискусії ви зміните думку, то перейдіть до відповідної групи, пояснивши, який і чий аргумент вас переконав.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

1. Завершальне слово вчителя

— Трагедію «Гамлет» називають філософською, тому що в ній порушено проблеми, пов'язані з основами людського буття. Сукупність проблем у творі називають *проблематикою*. Визначмо проблеми, порушені автором у трагедії.

Проблема життя та смерті є лейтмотивом усієї п'єси. Багато героїв твору помирають, майже всі вони розмірковують про смерть та життя. Важливим моментом для усвідомлення швидкоплинності людського життя є сцени на кладовищі.

Проблема боротьби й бездіяльності. Що краще: змиритися чи боротися зі злом? А чи буває добро з кулаками? Чи не перетворюється воно в цей час на зло? Більше питань, ніж відповідей

Проблема любові та зради. Зрада — поняття, що присутнє у п'єсі майже постійно на зрадників та шпигунів перетворюються навіть близькі для Гамлета люди. Чому королева зраджує пам'ять батька Гамлета, Офелія — Гамлета, Клавдій — брата, Розенкранц і Гільденстерн — друга? Зрозумілим є одне: справжня любов і зрада — несумісні.

2. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

· Продовжте речення: «Найцікавішим для мене сьогодні було...».

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Скласти сенкан «Трагедія «Гамлет»» (варіант I) або «Гамлет» (варіант II). Написати твір «У чому трагедія Гамлета?».